ఇప్పటికి మూడేళ్ళయి వుంటుంది శేషమ్మత్తయ్య మా ఇంటికి వచ్చి. అవును సరిగ్గా మూడేళ్ళ క్రిందటి దీపావళికి వచ్చింది. మళ్ళీ రేపు దీపావళికి రాబోతోంది. సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే ఆడ కింగ్‌కాంగూ, ఆడ హిట్లరూ రెండు లక్షణాలు కలిపికట్టుగా వున్న కలియుగ కాళికాదేవి అత్తయ్య. సరిగ్గా ఆ విడ పక్కనున్న బొమ్మలో లాగానే తట్టెడు తట్టెడు బుగ్గలు, అమ్మవారి కళ్ళు, అదే బాపతు పళ్ళూ, నాయికా అచ్చు మకరతోరణంలా వుంటుంది అత్తయ్య వచ్చినప్పుడు. మూడు గుర్లెత్తు ఐస్తాను చూస్తే అత్తయ్యను, అత్తయ్యను చూస్తే ఐస్తాను చూడాల్సిన పనుండదు. అత్తయ్య—అనంగానే అవసరం లేకుండానే అమాంతం బుర్రలో మెదిలే సంఘటనలూ, సందర్భాలూ, సంగతులూ చాలా వున్నాయి.

మామయ్య కొత్తగా కొనుక్కున్న లుంగీల జతలో ఒకటి తీసి తుమ్మగుడ్డ క్రింద వాడబోయి తీరా అది తుమ్మ ఏమాత్రం తిరగలేదని మొండికేసేసరికి అత్తయ్య మనస్సు విరిగి మామయ్య మీద దండోరా సాగించింది. "వెధవ తండు ఆశ్లల్లాంటివి కొనుక్కోవాలే కానీ మూరున్నవి కొంటే ఏంపోయె?" అవి. కాని జాత్తవానికి అదేం చిన్నపైజావి కాదు కూడా!

అందరి పనులూ; అత్తయ్య జబ్బు చేసిన జబ్బా ఒకే మోస్తరు బద్ధం కదు! అందుకే అత్తయ్య—అని అనంగానే గజ్జర మూర్తి రాక్షసి రచిస్తు క్షణి! ఒకసారి మామయ్య కోసం లంకా గుడ్డ క్షయాపోయినట్టు కొత్తగా కుట్టించిన పరువు గలేబు కాస్త ఒకా కింద మార్చేసింది!

ఒకసారి 'తం(డవాలం చేయించి ముద్దు తెల్లంటాసూరజ' అన్నేటప్పుడే— మామయ్య 'అలాగే! మధ్యలో కాకుండా వుంటే పెద్దగా చేయిస్తా' అన్నాడు. అత్తయ్య అప్పటికి మాత్రం వినపడా వనకి వెళ్ళిపోయింది. ఆ రాత్రి మామయ్య మటుకు ఇంట్లో ఉపవాసం!

అత్తయ్య వంటిలోనే కాదు, వంటలో కూడా అది తీసుకుని గిన్నెలా గామా, పెద్ద ఇనప గరిటెను ఉద్ధరణి లాగానూ, పులివార పళ్ళెన్ని టిఫిన్‌ప్లేట్లానూ వాడెయ్యగల చలాకీతనం ఆమెకు దేవుడు ప్రసాదించాడు. మా ఇళ్ళల్లో

శుభకార్యాలకు ఆవిడ పెద్దభరోసా— ఒకో వేళ సమయానికి వంటవాళ్ళు దొరక్కపోతే.

ఇంకా అత్తయ్యను మీకు కళ్ళకు కట్టేవట్టుండాలంటే ఎన్నో సంఘటనల ద్వారా ఆవిడను వ్యక్తీకరించవచ్చు. అవన్నీ కథలో మిమ్మల్ని అక్కడక్కడ పలకరిస్తూనే వుంటాయి.

ఇంతకీ చెప్పొచ్చేదేమిటంటే మా—అలాటి అత్తయ్య రేపు దీపావళికి మా ఇంటిని సందర్శించబోతోంది. సందడిగా వుంటుందన్న సంతోషం మాట ఎలావున్నా లేనిపోని గొడవలెన్ని తెచ్చి పెడుతుందోనన్న భయం సన్నాయినొక్కులు పీకుతూనే వుంది. ఇంకా సరిగ్గా ఇరవైనాల్గు గంటల వ్యవధి మాత్రమే వుంది మా అత్తయ్య రావడానికి. ఎందుకయినా మంచిదని ఒకటికి రెండు సార్లు మా ఆవిడతో చెప్పాల్సింది చెప్పి, తదనుగుణంగా ఎలా ప్రవర్తించాలో, ఎలా ప్రతివిషయాన్ని తేలిగ్గా తీసుకోవాలో కూడా చెప్పేశా! ఎందుకంటే ఇదే మొదటిసారి మేం కాపరం పెట్టిం తరువాత ఇద్దరూ కలవడం. క్రిందటిసారి మా రెండోవాడి పురిటికి వెళ్ళడంతో, అత్తయ్య వచ్చినా మా ఆవిణ్ణి చూడ్డం, కలవడం పడలేదు. అందుకే నాకీ ముందు జాగ్రత్త తప్పనిసరైంది సారి.

బుధవారం పోయి గురువారం వచ్చింది. పది గంటలకి భోజనం చేసి కాలేజీకి వెళ్ళిపోయాను. వెళ్ళానన్నమాటే గాని మనస్సు మాత్రం ఇంటి దగ్గరే షికార్లు చేస్తోంది. ఏమో! నే వుంటే సర్వాలా! ఇద్దరికీ ఒకరి కొకరు తెలీదు. అంతకీ విగ్రహాన్ని ముందే వర్ణించాను కాబట్టి ఏమంత ఇంగారు పడాల్సిన పన్లేదు. ఎటొచ్చీ నే వెళ్ళేలోపునే ఏమన్నా జరుగుతుందేమోనన్న ఆదుర్దా తప్పేస్తే! ఇంక నాలుగు...మూడు..రెండు గంటలు అని అనుకుంటుండగానే లాస్టవరు రానే వచ్చింది. ట్రయోడ్ గురించి నాలుగు ముక్కలు చెప్పి బయటపడ్డాను.

సందు మొదట్లో కొచ్చేసరికి మా రెండోవాడు ఎదురొచ్చి "నాన్నా! మనింటికో పెద్ద బామ్మగారు వచ్చారు. ఎంత పెద్ద బామ్మగారనుకున్నావ్! అమ్మ కంటే, నీ కంటే, మేస్టారి కంటే పెద్దబామ్మగారు" అంటూనే సైకిల్‌కి అడ్డంపడ్డాడు. అవో దిగిందన్నమాట శాల్తీ అనుకుంటూనే సైకిల్ దిగి వాణ్ణెక్కించుకుని,

శేషమ్మత్తయ్య

ఇంట్లో అడుగు పెడుతుండగానే అత్తయ్య ఎదురొస్తూ అందుకుంది—

"ఏరా చిట్టీ! స్టేషన్ కన్నా రాలే దేంరా? మామయ్య వుత్తరం అందలేదేమిట్రా?"

"అందింది కానీ, నాకే కుదర్లేదత్తయ్యా సరిగ్గా చివరి గంటే క్లాసుంది...ఏం కనుక్కోలేకపోయావా? అయినా ఏం కష్టంలే మామయ్య చెప్పే వుంటాడు వివరంగా" అన్నాను.

"ఆ. ఆయన చెప్పార్లే! 'ప్రెస్సు ఎదురుగా అంటే ఏ రిక్షావాడన్నా తీసికెళ్తాడు' అంటే సరిపోతుందిట్రా?"

"అవున్లేగాని ఇంతకీ కష్టమైందా రావడం చెప్పు?"

"లేదులే! నీ మామయ్య చెప్పడానికి చెప్తే! ఏదో కాస్త నోట్లో ఆ కాస్త నాలుకా వుంది కాబట్టి సందుమొదట్లో దిగంగానే ఓ కుర్రాడ్ని అడిగితే చెప్పాడ్లే!"

అవున్లే నీ నాలుకే నీకు పెద్ద అండ అని మనస్సులోనే అనుకుని 'సరే అయితే కులాసాగానే వచ్చావు కదా పోనీ అదే కావల్సింది' అంటూ సందర్భం మార్చకపోతేమ' అత్తయ్యను శాంతపర్చకపోతేమ కావుండదని—

"అత్తయ్య! బొత్తిగా సత్తులా అయిపోయావ్! ఏం జ్వరమోగాని" అన్నాను నిజానికి నాకే మాత్రం భేదం కనిపించకపోయినా.

"అవున్రా! అయిదారు లంఖణాలు చేశాను. తెలుగు మందు కూడా పుచ్చుకున్నాను. టానిక్కూ తాగాను. పథ్యం మాంచి కట్టుదిట్టంగానే సాగింది. కాని అదేవిటోరా మత్తిలా వుండేదాన్నా. బొత్తిగా ఆ సత్తువే లేదనుకో, నీరసమూ తగ్గలేదు. ఏమైనా మునపటి తీరు ఇంకా రాలేదురా!"

"ఎలా వస్తుందిలే అత్తయ్యా!.... ఆ ఇంతకీ ఇల్లాలేదీ" అంటుండంగానే "ఆ ఇల్లాలికేంగానిండి, దొడ్డమ్మగారూ మీరు స్నానం చెయ్యండి త్వరగా నీళ్ళు తోడాను. అవతల అవి చల్లారిపోతున్నాయి...ఆ మీరలా బజారెళ్ళి ఓ నాలుగు చక్రకేళీలు, సావు శేరు పాలు పట్రండి, మళ్ళీ పాలసంఘం మూసేస్తారు." ప్రవేశంలోనే వెయ్యి చదివింది మా ఆవిడ.

"నాక్లెవరికి? పాలెవరికి? నువ్వేమన్నా ఉపోషిలేమిటే ఖర్మ! లేకపోతే గురువారాలు మొదలు పెట్టావా?" ఏవరికో తెలీక అడిగేశాను.

"నా క్కాదండీ. మీ అత్తయ్యకే రాత్రిళ్ళు అన్నం సరిపట్టంలేదుట. చపాతీలు నాలుగు, నాలుగు పళ్ళూ తిని సావు శేరు పాలు తాగి వుంటున్నారట. ఇవాళే చెప్పాను పాలవాడికి. ఇంకో అర్ధశేరు పాలో రేపట్నుంచి పట్రమ్మని." అని మా ఆవిడ అంటుండగానే ఇంట్లో కెళ్ళిన అత్తయ్య తిరిగివచ్చి—

"ఒరేయ్! బొత్తిగా నాలుగంటే నాలుగే పట్టుకొచ్చేవ్! ఓ అరడజనో డజనో పట్రా! పండుంటే పుచ్చిపోదులే" అని పురమాయించింది.

'అవునవును చెల్లకపోదు కూడా నువ్వుంటే' అని మనసులోనే అనుకుని — "సర్లే నువ్వెళ్ళిస్నానం చెయ్యి"...'ఊఁబాగానే వుంది ఇంతవరకేం జరగలేదు కద?' అన్నాను మా ఆవిడతో.

"భగవంతుడి దయవల్ల లేదు. అయినా ఇంతవరకూ ఇద్దరం ఈ హాల్లోనేగా వున్నాం ఆమాటా ఈమాటా చెప్పుకుంటూ", నా ఆదుర్దా తీర్చింది మా ఆవిడ.

"ఎన్నింటి కొచ్చిం....."

"చిట్టీ! వచ్చారా! ఈ గుమ్మం పాడుగానూ!" అత్తయ్య గావుకేకతో నా ప్రశ్న పూర్తి కానేలేదు.

"ఏమిటత్తయ్యా? ఏం జరిగింది" అంటూనే వెళ్ళాను. అత్తయ్య నెత్తి మీద చెయ్యి పెట్టుకుని బాత్‌రూంలో కూలబడి వుంది 'అయ్యొయ్యో! లేయ్రా! ఏం జరిగింది?'అంటూ లేవదీయబోయాను, కానీ 'నావల్ల ఏమవుతుంది' అని అనుకుందేమో? తనంత తానే లేచి హాల్లోకి నడుస్తూనే రామాయణం మొదలు పెట్టింది.

"ఏం కొంపల్రా దిక్కుమాల్న కొంపలు. చిన్నప్పుడు మా అమ్మడు కట్టిన బొమ్మరిల్లే నయం. పైగా ముప్ఫైలు, నంబైలు అడిగి భస్తారు ఈమాత్రం కొంపలకే" అంటూ ఇంకా చెప్పబోయేసరికి—

"అత్తయ్యా! వూరుకో" అంటూ సైగ చేశాను. అవును మరి వీనర్లు వింటారేమోనని నా భయం. కానీ అదేమో పట్టు పట్టు—

"అవున్రా వెధవ కక్కుర్తి వీళ్ళూనూ

కుమ్మరిస్తేనైనా తిరగాలా; తలలు పగిలి పోవాలా? వెధవది స్నానాల గదుల్లోనే వచ్చేస్తుందా లాభమంతా! ఇంకాస్త పెద్ద గుమ్మం పెడ్తే వాళ్ల సొమ్మేం పోయింది చెప్పు?....అహా నేనే మన్నా తప్పంటున్నానా?".

అత్తయ్య ఎంతసేపటికీ ఆపకపోయేప్పటికి—

"అత్తయ్యా! పక్కనే ఇంటివాళ్ళు" అని సంజ్ఞ చేసి నోరు నొక్కుకుని మొత్తానికి నానా హంగామా చేసాను అత్తయ్య వుపశమనానికి. ఆనాల్సిన నాలుగూ, పెట్టాల్సిన నాలుగూ అయిం తర్వాతనేగాని అత్తయ్య స్నానానికి వెళ్లింది కాదు.

"అమ్మ బాబోయ్! వచ్చిన మూడు గంటలకే ఇంత తిరణాలని సృష్టించింది ఇంట్లో. ఇంక ముందెలా వుంటుందోనన్న బెంగ పెరిగిపోయింది ఆ రాత్రల్లా. అత్తయ్యను గురించే ఆలోచన. అలా ఆలోచిస్తున్నప్పుడు ఎప్పుడు నిద్రపోయానోగాని, మెలకువ వచ్చేప్పటికి ఆరైంది.

వళ్లు విరుచుకుని హాల్లోకి వెళ్లాను. అత్తయ్య పక్కన మణిగాడు. ఆ ఇద్దర్నీ చూస్తే ఆనాడు యశోదా కృష్ణులు కూడా ఇలాగే వుండివుంటారని అనిపించింది. ఈ గడపనించి ఆ గడప దాకా, చాప చాలని శరీరం వెలవెలా కదిలిస్తుంది. అవతల నడవలోకి వెళదామంటే అత్తయ్య కాళ్ళు అడ్డొస్తున్నాయి. లేపనా వద్దా అని ఆలోచిస్తున్నాను. ఇంతలోనే అత్తయ్య ఆవలింతకు మణిగాడు లేచాడు.

"ఏం అత్తయ్యా! బాగా నిద్ర పట్టిందా?" అన్నాను.

"నిద్రలేదు, బొట్టలేదు, ఈ మణిగాడు రాత్రి తెల్లవార్లూ ఒకటే తన్నులు. దానికి తోడు ఇంటనిండా ఒకటే దోమలు! ఇంటికి సున్నం వేయించి ఎంత కాల మైందో?"

బాబోయ్! పొద్దున్నే మొదలెట్టబోతోందని తలచి—

"ఆ కింతటి సంక్రాంతికేగావిలే అది పిలుస్తున్నట్టుంది" అంటూ సంద ర్భం మార్చడంతో ఆ ఆపద తప్పింది. మళ్లీ ఎనిమిది గంటల ప్రాంతాన నే రాసుకుంటున్న గదిలో ప్రవేశించి, "ఏరా సందు దొరికించి ఏమైనా వుత్తరాలు వస్తున్నాయా?" అంది అత్తయ్య "ఆ అంతగా ఏం లేవులే!" అనేసరికి ఈ రెండో

శేషమ్మత్తయ్య

కొడుకంటే ఇంత ఇది అనుకుని. "అవున్లే గాని అత్తయ్యా! మరి పెద్ద బావ సంగతేమిటి?" అన్నాను.

"ఒరేయ్! వాడి సంగతి వన్నడక్కు. వాడో పనికిమాలిన చవట. ఏం బావుకుందామనో గుడివాడ వాళ్లావిడ పుట్టింట్లోనే వుంటున్నాడు."

"అయినా నువ్వే అన్నావుటగా 'నువ్వూ నీ పెళ్లాం వేరే వుండండ్రా'అని" అన్నాను అసలేం చెపుతుందోనని.

"అవున్రా! అన్నానంటే అన్నా. నేనే కాదు ఎలాంటిదైనా అంటుంది. ఎంత మెత్తని అత్తైనా అంటుంది. వాళ్ళు ఇంటిని పడి చేసే ఆటలూ పాటలూ చూస్తే— అయ్యో! బొత్తిగా ఇదేం కాలంరా! నామాట సరే అవతల మీ మామయ్య మాటన్నా భయం వుండక్కర లేద్రా! పట్టపగలే గదుల్లో దూరడం. ఇక అక్కడినించి ఒకటే వెకవెకలూ పకపకలూ 'ఏమే ఏం చేస్తున్నావ్? ఒసారిలా రా' అంటే 'కాసేపాగి వస్తుందమ్మా' అంటాడేరా వట్టి చవట సన్నాసి కాపోతేను! దానిష్టమొచ్చినట్లు సాగుతోందనుకో ఇంట్లో. ఇంట్లో వయసొచ్చిన ఆడపిల్లలున్నారా? వాళ్లేమనుకుంటారో అనేనా లేపోతే ఎలారా చచ్చేది? ఛ! మరీ అంత విడిచి వుండలేపోతే ఏ పట్నానికో లేచిపోతే ఎవడేడి చూడంట! కాకపోతే మరి నలుగురు తిరిగే కొంపల్లో ఎలా చెల్లుతుందిరా? అది ఆడింది ఆట పాడింది పాటగా వుందనుకో. వాడు దానికి వత్తాసు. గదే వంటిల్లు ఆ మహా ఇల్లాలికి. హవ్వ ఎవరన్నా ఏమన్నా అనుకుంటారనేనా లేదేరా దానికి. పెద్ద ముండని నాకాస్త వుడకేసి పెట్టడం మాట అటుంచు పై పనికి దిక్కులేకపోయె! అసలా విడగారు లేవడమే ఎనిమిదింటికి ఇక ఆపైన గదే సర్వస్వం. గదే లోకం. ఛీ ఛీ ఛీ! అందరూ అనడమే 'ఏమిటి మీ కోడలు కనిపించదే ఇంటికి వచ్చినా' 'వంట రాదా పిన్నీ మీ కోడలుకి' 'ఏమిటమ్మా వదినా! నువ్వే చెయ్యి కాల్చుకుంటున్నావ్ కోడలుపిల్ల వూళ్లో లేదేమిటి?' 'ఇంకా లేవ లేదేమిటి కోడలు?' ఇవీ వాళ్ల పలకరింపులూ, పరామర్శలూ. ఏం చెప్పమంటావ్ ఎక్కడికి వెళ్లినా ఇవే పలకరింపులు. ఒక ఇంటి దగ్గరకాదు. బావి దగ్గరకాదు. చివరకు దేవాలయం దగ్గర కూడా ఇవే కబుర్లనుకో! ఏ[ర]గా బ్బ్రరగా వుందని మురిసిపోయి ముందడుగు వేశానే కాని ఇలాంటి నరకం ఇంట్లో సృష్టిస్తుందనుకుంటే చస్తే ఆ గడప తొక్కనిచ్చేదును. ఛీ! ఛీ! రోజురోజుకీ పెరిగిపోతుంటేనూ! ఇక ఆగలేక విసిగి ఓ రోజున అనేసాను 'నువ్వూ నీ పెళ్లాం వేరే వుండండ్రా!' అని—ఏరా తప్పన్నా నంటావా?" చెవుల్లో తుప్పు కాస్త వదిలిపోయింది. మాటయిన అత్తయ్య ధీర్ఘోపన్యాసానికి. బాబోయ్! తీగ తీస్తే డొంకంతా కదిలింది. చచ్చాను లేనిపోని తద్దినం తెచ్చిపెట్టుకున్నాను. సమాధానం చెప్పకపోతే చంపేస్తుందని—

'అవున్లే గాని ఇంతకీ వాడు వెంకటాపురంలో లేడన్నమాట!' అన్నాను.

'అన్నమాటేమిట్రా! లేడనే గదా చెప్పింది. వాడికీ తెలిసొస్తుంది. ఎన్నాళ్లుంటాడ్లే అత్తారింట్లో మటుక్కూ మళ్లీ నా గడప తొక్కకుండా వుంటాడేమో చూద్దాం" అత్తయ్య సవాల్ చేసింది.

"అవున్లే ఎన్నాళ్లుంటాడ్లే. ఎక్కడికి తిరిగినా గూటికి చేరాల్సిందేగా చివరకి" సమర్థించాల్సి వచ్చింది.

"బాగా చెప్పావ్!" సమర్థనని మెచ్చుకుంది అత్తయ్య అని అన్నానేగాని అత్తయ్య సంగతి నాకు తెలీదూ? ఇక చస్తే ఆ గడప తొక్కడు వాడు. ఏ వుద్యోగమో చూసుకుని ఆ గుడివాడలోనే హాయిగా వుంటాడు. వాళ్ల మామగారు కూడా మంచి పలుకుబడి వున్న మనిషి ఆ వూళ్లో. ఇంక ఆ సంగతిని ఆపకపోతే ఇంకేం మొదలెడుతుందోనని భయం వేసి—

"చూడత్తయ్యా! సంకొచ్చిందేమో కమక్కొట్టెం అవుతోంది నాకు" అంటుండగానే మా రెండోవాడు

'అమ్మ అన్నానికి రమ్మంటోంది రా!' అంటూ చెయ్యి పుచ్చుకున్నాడు. తొమ్మిదిన్నర కల్లా ఇల్లు వదిలాను నాలుగు మెతుకులు నోట్లో వేసుకుని. సెకండవరు పాఠం చెప్పి రూంలోకి వచ్చేసరికి ప్రైవేటు మాస్టారు ఎదురు చూస్తున్నారు.

"ఏమండీ మాస్టారూ! ఇలా వచ్చారు కులాసావా?" పలకరించాను.

"నా కులాసాకేం లెండి"

"పిల్లలేమన్నా దోవలో పడుతున్నారా?"

"ఇక పడతారెండి."

"అంటే?" మేష్టారి ధోరణి పాళిర్ధం కాలా.

"పెళ్ళివాళ్ళు వచ్చారుగా" ఆయన సమాధానం.

"అదేమిటండీ! అలా అంటారు మీ మాటలు నాకేం అర్థం అవటంలా." అన్నాను ఆశ్చర్యంతో.

"లేకపోతే ఏమిటే? చెప్పండి మీరే! నాకావిడ చెప్పాలా? నా కామాత్రం తెలీదూ?" అందుకున్నారు మేష్టారు. అయిపోయింది ఏదో పెద్ద రాద్ధాంతమే జరిగి వుంటుందని అనుకుని 'ఇటండి' అంటూ కాంటీన్‌కి దారి తీసాను. నడుస్తూనే వింటున్నాను ఆయన స్వఘోష.

"అది కాదండీ! ఫలానిది చెప్పండి—అని చెప్పించుకోవాలిగాని, మీకు అవొచ్చునా, ఇవొచ్చునా? మా చిన్నప్పుడే నయం. చిన్న బాలశిక్షలూ, పెద్దబాలశిక్షలూ, గజేంద్ర మోక్షం, రుక్మిణి కళ్యాణం కంఠస్థావచ్చేవి అలా చెప్పేవాళ్ళు మాష్టార్లు. అయినా చెప్పేవాడికి వచ్చేడిస్తే కదా చెప్పించుకునే వాళ్ళని తిట్టడం, అంతెందుకూ మీకేమన్నా తెల్సా? షట్చక్రవర్తులెవరో, అష్టాదశ పురాణాలేమిటో? నవగ్రహాలేవో అంటూ మొదలెట్టిందావిడ దెవరోగాని."

"ఆ ఆ ఇంకేమన్నా అందా?" అన్నాను ఆదుర్దాగా.

"ఒకటేమిటండీ! నేను ఒక వుద్యోగార్థినై వచ్చినట్లు ఆవిడే ఒక పెద్ద ఆఫీసరైనట్లు అడ్డమైనవీ అడిగిందనుకోండి అన్నీ విని నేనేం మాట్లాడకపోయేసరికి — 'ఆ అదిగో అలా ముంగిలా మాట్లాడకుండా కూచోడమే చెపుతుంది ఏంరాదని. ఈ పాటికి పది రూపాయలు కూడా ఎందుకు దండక్కాపోతేను! ఏం తోచకపోతే సరి! అయినా మిమ్మల్నని ఏం లాభం మావాడితోనే చెప్పేస్తాను ఇవాళే!' అంటూ కసురుకుంది. ఏమండీ ఇదేనా ఇంటికి వచ్చి చెప్పినందుకు మీ రిచ్చే గౌరవం. తగిన శాస్తి చేయించాల్లెండి. ఇంకనాలు గొప్పగా ముదొచ్చింది. మీ కవసరం లేపోయినా, ఇష్టం లేకపోయినా నాకే చెప్పొచ్చుగా. అలా ఆవిడని పురమాయించి నా మీద ప్రయోగించడం దేనికి? చెప్పండి మానేస్తా మీకిష్టం లేపోతే" అంటూ వాపోయాడు పెద్ద బ్రాహ్మడు.

నాకెలా సర్ది చెప్పాలో ఓ పట్టాన అంతు పట్టలా ఇక చివరికి—

MTP-I-P-I-65/66 TL

"ఏమండి మేస్టారూ! షీరేమనుకోకండి. ఆవిడ తరహా అంతేగానండి. ఎందుకయినా మంచిది ఈ నాల్గురోజులు ట్యూషన్‌కు రాకండి ఫర్వాలేదు. మళ్లీ నేచెప్పేను అంతవరకూ రాకండి. మీరు మటుకు ఏమీ అనుకోకండి ఆవిడ తీరే అంత'' అని సర్ది

శేషమ్మత్తయ్య

చెప్పేప్పటికి నా తల(ప్రాణం తోక్కొచ్చింది.

"నాన్నా మైసూర్‌పాక్ కావాలా నీకు? మనింట్లో వుంది కూడా బోల్డు—బామ్మ గారు చేసారు కావాలా?"

ఇంటికి వెళ్లంగానే మూనాటి వంటకం వసి. ఇంతలోకి మా ఆవిడ వంటింట్లోంచి బయటకు వస్తోంది—

"హలో! గుడీవినింగ్. ఎంతా కులాసానా అండీ?'' అన్నాను.

"కులాసా సంగతి తర్వాత చెప్తాగానండి ముందు అర్జంటుగా నెయ్యి, మూనె రెండూ పట్టాలి.'' అది ఆవిడగారి సమాధానం.

"అదేమిటే? ఈ నెల వెళ్లిపోతుందను కున్నానే!'' సందేహం వెళ్లబుచ్చాను.

"నిజమే. వెళ్లేదే. ఇవాళ మైసూర్ పాక్ జంతికలూ చెయ్యకపోతే'' వున్న సంగతి బయట పెట్టింది.

"అయినా పండుగ ఎల్లుండయితే ఇవాళ ఎందుకర్రా ఈతతగం?''

"ఏమో! ఆవిడే నన్ను ఆకలకాలు. 'అయ్యొ పిల్లా! నీ కింకా ఎప్పుడు తెలు స్తుందే! వాడు పగలల్లా కష్టపడి వస్తాడు గాదా ఇంటికి రాగానే ఏమన్నా తినాలని వుండదు టే. ఇంకా ఎప్పుడు తెలుస్తుందే పిచ్చిదానా పైగా ఇద్దరి పిల్లల తల్లివి కూడా' అని ఎత్తి పొడిచి ఆవిడే చేశారు.''

ఇంతలో అత్తయ్య దొడ్లో కాళ్లు చేతులు కడుక్కుని..వస్తూనే అడిగింది. "ఏరా చిట్టీ! ఎలా వున్నాయిరా జంతి కలు?''

"అవును గాని అత్తయ్యా! నిన్ను మూనె, ఆవ, గుమ్మడి తినద్దన్నారు గదా ఎందుకు చెప్పు ఇవన్నీ మేమూ చూస్తూ చూస్తూ నిన్ను వదలి తినలేము గదా!'' అన్నాను కేవ లం అత్తయ్య ఆరోగ్యమే నాకు ముఖ్యమయి నట్టు.

"ఓరి పిచ్చి నాయనా! ఆమాత్రం నా ఆరోగ్యం సంగతి నాకు తెలీదుట్రా! అందు కని నాకని వేరే ఓ డజను జంతికలు నేతోనే చేసుకున్నాను. మైసూర్ పాక్ ఎలాగూ నేతోనే చేస్తిని గదా! ఇంతకీ ఎలా వున్నాయి చెప్పూ?'' "ఇంకా నేను తినందే'' అన్నాను పీళ్లు నములుతూ. "అయ్యొ నా మొహంలా వుంది. ఇందాక ట్నుంచి అది నీకు ఇవ్వనే లేదుట్రా!'' అంటూ వంటింట్లోకి వెళ్లి రెండు ప్లేట్ల నిండా రెండూ పట్టుకొచ్చింది. "చూడ్డా నికే బావున్నాయి అత్తయ్యా! ఇంక వేరే చెప్పాలా! బావుండే వుంటాయి'' అంటూ నోట్లో వేసుకున్నాను. నిజంగా చాలా బావు న్నాయి.

"అయినా నాకు తెలీక అడుగుతాను బావుండకేం చేస్తాయి. నువ్వేమన్నా వంట వార్నా రావి మనిషివి కనకనా! బావుండ కేం చేస్తాయి? అదిసరే గాని నీ వొంట్లో ఎలా వుంది? డాక్టరు దగ్గరికి రేపొద్దున్నే వెడదామా? లేకపోతే ఇప్పుడే వెడదామా పనితో పని" అన్నాను. "ఇప్పుడు ఎందుకు లేరా రేపొద్దున్నే వెళ్ళొచ్చులే!..మరి నిన్నేదో అడుగుదా మనుకుంటున్నానురా మధ్యాహ్నం నుంచీ....ఆ గుర్తొచ్చింది. "నీకు తెల్సా మన సుబ్బయ్యగారి రాముడు వాళ్ళ రెండో వాడికేటయిన్నా ఈ పక్కింటి గోపాలంగారి రెండోదాన్ని. పెనకభాగింలోలేరూ, క్యాంపుతో పని ఆయనకు" ఇంకొంచెం విశద పరచింది.

"ఏమో నాకుతెలీదు అత్తయ్యా! అయినా మేం ఈ ఇంటికి వచ్చే రెండు నెల్లూ కాలేదు" అన్నాను.

"సరే. నేను వచ్చి మటుకు మూర్రేళ్ళు అయినా అయిందా. ఇన్నాళ్ళమంచీ వుంటు న్నావ్ ఆమాత్రం తెలీకపోతుందా అని అడి గాలే. సర్లేగాని మరి కాఫీని అంతికి ముక్కలు వ్రటావా?"—

"అక్కర్లేదు కాని ఆ టిఫెన్లు రెండూ ఇమ్మను" అన్నాను.

"అన్నట్టు చక్రకేళీలు మరచిపోకురా చిట్టీ నిన్న డజను తెచ్చావా! నేను తిన్నది అరే అవడానికి, కాని పిల్లలు వాట్ని బతక నిస్తేనా! తలోటి అటొచ్చేసారి ఇటొచ్చే సారి మొత్తానికి అన్ని ఖాళీ చేసేశారనుకో. బొత్తిగా ఆకతాయి వాడ్రా మీ రెండోవాడు. వెంట నా మొగుడు దగ్గరకెళ్ళిపోవాల్ట చూడు వీడు"—ఫిర్యాదు చేసింది అత్తయ్య.

"వాడి కొచ్చింది మామయ్య పోలికలే గాని నేవెళ్ళొస్తా" అంటూ మా ఆవిడ తెచ్చిన రెండు టిఫిన్లూ పట్టుకున్నాను. నా ఈమాటకు అత్తయ్యా, మా ఆవిడ ఆలోచనల్లో పడ్డారు. బహుశా మామయ్య అంటే ఎవరా అని అనుకున్నా. ఏమైతేనేం నేను మటుకు వాదోపన్నే పడ్డాను వాళ్ళ నలాగే వదిలి.

* * *

"ఏం అత్తయ్యా! వెళ్ళామా డాక్టరు దగ్గరకు" అన్నాను మర్నాడుదయం. "ఒరేయ్ చిట్టీ! నేనొక్కటి చెప్తాను విను. నిజం చెప్పాలంటే నాకాట్టే ఇష్టంలేదురా డాక్టరు దగ్గర కెళ్ళడం అంటే. ఏదో నీ మామయ్య పోరుపడలేక ఇలా వచ్చానే గాని"—

"మరి మామయ్య అక్కడ పెరుగున్న డాక్టరుకు చూపించమని అక్కడ మంది ప్పించినా నీరసం తగ్గలేదని వ్రాసాడు. అక్కర్లేదంటావా?' మధ్యలోనే అందు కున్నాను.

"ఆ నే ననుకోవడం వాతావరణం మార్పుంటే మారుతుందేమోరా శరీర తత్వం. చూడు ఇప్పుడు మళ్ళీ డాక్టరు దగ్గరకే వెళ్ళామనుకో ఇంజక్షన్లంటాడు మందంటాడు పథ్యం అంటాడు. నాకవన్నీ మంట. అసలా ఇంజక్షన్లంటే మా చెడ్డ భయం. వద్దులే ఇలానే నాల్రోజులుండి పోతాను. అదే సర్దుకుంటుంది." అత్తయ్య మనస్సు బయట పెట్టింది.

"సరే! బాగానే వుంది నీ ఇష్టం. మరైతే నువ్వు రావుగా. నేనలా మా ఫ్రెండు దగ్గర కెళ్ళొస్తా" అంటూ ఇల్లు విడిచాను.

* * *

"వెధవ ముండా. అల్లరి ముండా కేరా రెక్కడో! ఛీ పాడు పిల్లలు. కొమ్మంటే చచ్చిపోయే దాన్ని నయమే!..." అంటోంది అత్తయ్య...మరో వైపునించి మా ఆవిడ—

"అనవసరంగా పిల్లల్ని తిట్టకండి. పండగ పూట కూడా, వెధవ పిల్లలూ పాడు పిల్లలూ అంటూ" అని అంటోంది. ఇంట కొచ్చేసరికి ఈ సంభాషణ వినబడేసరికి ఆహా ఏదో పెద్ద యుద్ధమే ప్రారంభమవ బోతోందని అనుకుని దాన్ని ప్రారంభం లోనే పరిష్కరించాలని 'ఏమిటత్తయ్యా! ఏం జరిగింది?' అంటూ వెళ్ళాను.

"ఏం జరిగిందేమిట్రా! — అదృష్టం బావుందిగాని లేకపోతే నీ అత్తయ్య మరి నీకు దక్కకపోను కొమ్మంటే" అసలు సంగతి చెప్పలా అత్తయ్య.

"అసలు జరిగింది చెప్పత్తయ్యా" అన్నాను.

"ఆ మణిగాడ్నేడ్రా! వాడు బొగ్గుల కింద సీమ టపాకాయలే పెట్టాడో ఏం పాడో నాకేం తెలుసు. మొదటిసారి 'టాప్' అనంగానే పంపాయే చిట్లిందనుకున్నాను. కాని వరసగా టాప్‌టాప్ మని మొహం అంతా చిందేప్పటిక్కాని తెలీలా యిదంతా ఈ వెధవల అల్లరని....."

"ఏదోసరదాకి చేస్తుంటార్లే అత్తయ్యా!" సర్ది చెప్పబోయాను.

"అదేనండి నేనూ అంటూంటె కాని అదేమీ వినిపించుకోకుండా పండగపూట వెధవపిల్లలూ, పాడుపిల్లలూ అని ఇందాక ట్నుంచి ఒకటే తిట్టడం."

మళ్ళీ మధ్యలో మా ఆవిడ కల్పించు కునేసరికి నాకు వళ్ళు మండింది.

"నువ్వూరుకో ముందు...ఏరీ వాళ్ళేరీ?" అన్నాను.

"ఇంకెక్కడుంటార్రా! ఇక్కడ టాప్ అనడం తడవు తుర్రుమన్నారు."

"సరే నే కేకలేస్తాలే అయినా నీ కెం దుకు వచ్చిన శ్రమ చెప్పు అవన్ను అటు దూముకువేదిగా"

"అదికాదురా ఎంత సేపటికీ వంట వదూ! నేనూ ఆకలికి ఆగలేకపోతున్నాను. పోనీ కాస్త నెయ్యివేస్తే తొందరగా అవు తుంది కదా అని అటు వెళ్ళా. ఇంతలోకే ఇలా ముంచుకొస్తుందనుకోలా. అయినా మీ ఆవిడ కింకా పని కంజాయింపుగా చేసుకోడం తెలీదురా. నువ్వు నన్ను నిమ్మా

"ఈనేల నామె గిరకొనితప్పనన్నారు, కావాలిస్తే ఈ టేబుల్నడిగే సాక్ష్యం,

అను దాని కింకా తెలీదనే అంటాను.'' '

సరే మళ్లీ ఇటు తిప్పావ్ బండిని అనుకుని "పొన్నీగాని ఇట్రా నువ్వు. అది చూసుకుంటుందిలే'' అని అప్పటికి ఆ గొడవ వదిలేశాము.

* * *

ఈ విధంగా రోజుకో పేచీతో యిల్లంతా నానా గందరగోళంగా తయారయింది. అందరూ అనడమే ఏమిటి మీ ఇల్లీ మధ్యన ఫ్యాక్టరీలా తయారయిందని. ఏంచెప్పను వాళ్ళతో. నాగులచవితికి వుపోషమంటూ నా దుంప తెంపింది. పళ్లూ, ప్రసాదాలు ఎంతయినా తినవచ్చంటూ, ఇంతంత ప్రసాదం, ఇన్నన్ని పళ్లూ మింగడంతో వెళ్ళబుచ్చింది. చవితి వెళ్లిపోయింది. కాని మనిషేం కదిలేట్టులేదు. 'పిండి వంటలు చేసి పెడుతుంటే కమ్మగా తినడానికి ఏం'' అంటారు కొందరు. కాని పన్నవుతాయి గదా అని ఏనుగుని మేపగలమా? మరీ దాంతుంపతెగా అరగంటకే ఆరుసార్లు వక్కపొడి. ఎంత అలవాటయితే మాత్రం?— అవతలేమో పాలవాడికి పాపంలా పెరిగి పోతోంది ఈ వెలబాకీ. గోధుమరొట్టెలు, నేతి పెసరట్లు, నేతిగార్లు అంతా నేతి పరుకులో మునిగి తేల్తోంది ఇల్లు. వారానికోసారి రెండు టిఫిన్లూ చేతికి తప్పటంలా. సాయంత్రం ఏపూట కాపూట చక్రకేళీలు— చివరికి విసిగెత్తిపోయింది ఎలా వదిలించుకోవాలిరా బాబూ అనిపించింది. నాకే కాదు మా ఆవిడకూ అదే ప్రశ్న ఎదురై కూర్చుంది. అంతకీ కొన్నిరోజులు తెలీకుండా వంటరిగా వదిలి ఏ సినిమాకో, ఫ్రెండు ఇంటికో వెళ్లి పోయేవాళ్లం. ఒంటరిగా వుండ లేకన్నా విసుగెత్తిపోతుందని. పిల్లల్ని ఆవిడ మీద ప్రయోగించేవాళ్లం. అంటే ఏంలేదు. వాళ్లేమన్నా ఆవిడనుచేస్తుంటే చూసి గూడా ఏం పట్టించుకోకుండా వుండటమే! న్యాయంగా మా మణిగాడు చాలు ఆవిడ సంగతి చూసుకోడానికి, వాడు నెవకాశే వెళ్లి ఒక్కగుద్దు గుద్దుతాడు. తంతాడు. కర్రబుచ్చుకుని బుర్ర మీద వడ్డి మీద వడ్డిస్తాడు. కుర్చీ కర్రలు తీస్తాడు. విన్నైవాచేస్తాడు. అయినా ఆవిడ వాడికేం లొంగలా. ఒకరోజున మా పుణ్యమా అని మాఆవిడమూడురోజులు శెలవుపుచ్చుకుంది. కాని మూడ్రోజులు మాకు వండి పెట్టి తను తిందేగాని విసుగొచ్చి లేచిపోలా వెధవది. వెళ్లమని ఘాటిగా చెప్పి ఏడవలేం. వెళ్ళక

శేషమ్మత్తయ్యా

పోతే ఆవిడతో వచ్చే చికాకులన్నీ భరించాలి గదా! ఏం చెయ్యడానికి తోచటంలేదు. కార్తీక పౌర్ణమి కూడా దాటి అమావాస్య కూడా రాబోతోంది. ఇంతలో మా తోడల్లుడి దగ్గర నించి వుత్తరం వచ్చింది. వాళ్ల తమ్ముడి వుపనయనం తప్పకుండా రమ్మనమని.

"అమ్మయ్యా! ఇదేదో మా మేలుకే వచ్చిందనుకున్నాం.'' కాని ఓ మూల భయం. అనుమానం మొలకెత్తాయి. ఒకవేళ తనూ వస్తానని బయలుదేరదు గదా! అని. కాని అలాంటిదేమీ జరగలా. అనడానికైతే అంది.

"నిజానికి నాకైతే వద్దామనే వుందిరా!. కాని..పొన్నీ వద్దులే ఎక్కడో కొడ్తే ఎక్కడో రాలినట్లుంటుందేమో! నిజమే దగ్గరా? దూరా? తోచీ తోచనమ్మ తోడికోడలు పుట్టింటికి వెళ్తే చూసీ చూడకుండా ఆరు తట్టల పేడ చేయించార్ట వెనకింటికి అల్లానే వుంటుంది నే రావడం గూడాను. ఎందుకొచ్చిందిలే నేరాను. నన్ను మాత్రం రైలెక్కించరా. అన్నట్టు రేపు త్రయోదశి బుధవారం నాకు తార కూడా మంచిదే. మృగశిర కూడా ప్రయాణ నక్షత్రమే. మీరు ఎల్లుండి ఆర్ద్ర వెళ్లింతరువాత పునర్వసులో బయలుదేరండి అదీ మంచిదే. నాకు మటుకు రేపే బావుంది మళ్లీ ఎల్లుండి జన్మతార అవుతుంది. ఆ అయినా ఎన్ని

ఈ కిరీటం తమ తండ్రిగారిది. ఆయన బుర్ర కొద్దిగ పెద్దది లెండి.

రోజులని ఒకళ్లింట్లో వుంటాంలే ఎప్పటికయినా ఆయన దగ్గర కెళ్లాల్సిందాన్నేగా!'' అంది.

'ఈ బుద్ధి ఎప్పుడో రావాల్సింది' అని మనసులోనే అనుకుని అన్నదే తడవుగా మళ్లీ ఎప్పుడు బుద్ధి మారిపోతుందోనని మర్నాడు సెలవు పెట్టి మధ్యాన్నం రైలు ఎక్కించి 'అత్తయ్యా! చేరంగానే వుత్తరం వ్రాయి. నువ్వు మళ్లీ క్షేమంగా చేరానని తెలిపేంతవరకూ మాకు మనస్సు మనస్సులో వుండదు సుమా. వుత్తరం మర్చిపోకు' అంటూ సాగనంపి హాయిగా గాలి పీల్చుకున్నాను. స్టేషన్ నించి ఇంటికి వచ్చాను. మా ఆవిడ బట్టలూ అవీ సర్దుతోంది.

"అదేమిటి? అవన్నీ సర్దుతావెందుకూ?'' అన్నాను.

"ఎప్పటికయినా సర్దాల్సిందేగానీండి. మరి మీరు కాస్త మొన్న వచ్చిన కవరు ఇలా ఇస్తారా ఓసారి'' అంది ఏదో కనిపెట్టిన దానిలా.

వెళ్లి వుత్తరాల తీగనించి తీసి ఇచ్చాను.

"అహ అదికాదు దాని ఖాళీ కవరు'' అంది నవ్వుతూనే. నేనూ నవ్వాపుకోలేక పోయాను. ఇద్దరం నవ్వుకున్నాం. ఇంతలోనే అడిగింది "ఏమండీ! మళ్లీ రేపెప్పుడయినా మాటల సందర్భంలో ఈ విషయం బయటపడితే?''

'సరేలే ఆమాత్రం నాకు తెలియదనుకున్నావా? వుత్తరం నేరాసినట్టు బయట పడదుగా. మహా అయితే 'ఏరా మొన్న మీ తోడల్లుడి తమ్ముడి వడుగు బాగా జరిగిందా' అని అడగడం దాకా వస్తే రావచ్చు. కాని దానిగ్గాను నేనివాళే మావయ్యకు వుత్తరం రాస్తున్నానుగా. 'వుపనయనం అనుకోని అవాంతరాల వల్ల ఆపు చేయబడిందని' అన్నాను.

'అయ్యో! పాపం!! అంత శ్రమ తమకు వద్దులెండి. అంత అవసరం ఏంలేదు.' అంటూ గదిలోకి వెళ్లి పెట్టె తెరిచి ఒక కవరు తెచ్చి ఇచ్చింది.

అది ఆనాడే వచ్చింది! నేను రైలు స్టేషనుకు వెళ్లినప్పుడు వచ్చింది! [illegible] కూడా ఆరోజుదే! ఇది నిజమయిన వుత్తరమే నాకు మతిపోయింది!! అది మా తోడల్లుడి దగ్గర్నించే వచ్చింది. వాళ్ళ తమ్ముడి వుపనయనం అని తప్పకుండా రమ్మనమనీను. ●